

ВНУТРІШНІ КОНФЛІКТИ В ПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

З переходом України від тоталітарного режиму до розбудови демократичної державності змінився характер політичного простору. Крім цього, з проголошенням незалежності, українське суспільство все частіше стикається з різного роду політичними конфліктами.

Конфліктологія для України представляє одну з молодих галузей знань. Проте українське суспільство характеризується існуванням системних криз та протиріч, які в подальшому перетворюються в конфлікти. З встановленням демократичних засад в державі, все частіше центральну позицію займають інтереси окремих політичних об'єднань, а також суспільства взагалі. Проте істотною ознакою політичних конфліктів є те, що вони, їх наслідки, впливають на всі сфери життєдіяльності.

Можна погодитися із І. П. Станкевичем, який звертає увагу на те, що «політичні конфлікти політичного процесу можуть відбуватися в двох площинах:

- між політичними та соціальними групами, які в даний момент не володіють владою, але прагнуть нею заволодіти, і групами, які здійснюють контроль над владою;
- всередині політичних і соціальних груп, які при владі, але прагнуть більшого впливу на прийняття рішень і повного задоволення своїх інтересів».

Особливостями політичних конфліктів за часів незалежної України є те, що це конфлікти у сфері самої влади за володіння реальними важелями влади; роль влади в конфліктах, що виникають в неполітичних сферах, але які прямо або опосередковано зачіпають основи існування цієї влади, є значною.

Так, на думку М. Росенко, головна причина політичних конфліктів у сучасній Україні пов'язана зі стратегією і тактикою перерозподілу державної власності та влади, що обумовлює їх гостроту й призводить до соціально-економічної і політичної нестабільності та напруженості у всіх сферах суспільства.

Основні види політичних конфліктів в Україні: — між гілками влади, зокрема у процесі становлення інституту президентства; — внутрішньопарламентський; — між політичними лідерами; — між партіями; — усередині державно-адміністративного апарату.

Складність ситуації полягає у тому, що в час, що триває, всі ці політичні конфлікти наклалися один на одного.

Також, політичне протистояння в державно-правовій сфері відбувається і на електоральному полі (тобто під час виборчих перегонів), між різними фракціями всередині парламенту і між вищими органами влади — насамперед, тими, які були сформовані за результатами виборів, тобто між парламентом і президентом. Тому презумпція боротьби суттєвим чином впливає на критерії віднесення ситуацій, що виникають у державно-правовій сфері, до категорії конфліктних.

Не маючи досвіду перебування в конфлікті і виходу з нього, Україна опинилася в неослабному конфліктному полі. В умовах конфліктної політики економіка повністю залежить від політичних процесів. Регулювання економічних процесів, залежно від політичних інтересів, призводить до ігнорування об'єктивних економічних законів. Вплив на політику крупних бізнес-груп створює дисбаланс в економічному розвитку окремих регіонів і рівні життя різних соціальних груп, що також сприяє розвитку конфлікту.

За результатами аналізу можемо зробити висновок, що політичний конфлікт в Україні, який триває фактично з часів проголошення незалежності — горизонтальний із елементами вертикального режимного конфлікту інтересів, має ознаки внутрішньодержавної загальнонаціональної кризи. За збігом обставин, окремі види політичних конфліктів, що можуть виникати, тобто між гілками влади, зокрема у процесі становлення інституту президентства; внутрішньопарламентський; між політичними лідерами; між партіями; усередині державно-адміністративного апарату, в Україні є одночасними. Особливостями його є те, що ці конфлікти у сфері самої влади за володіння реальними важелями влади та роль влади в конфліктах, що виникають в неpolітичних сферах, та які зачіпають основи існування цієї влади, виключно велика.

Результати дослідження вказують на те, що політичне конфліктне поле в Україні не знівелює, поки ініціатива не почне виходити від влади.

Політологи попереджають, що політичні конфлікти в Україні повинні бути обмежені не лише за інтенсивністю, але й за своєю тривалістю. Інакше механізми державного управління деформуються до такої міри, що не зможуть підтримувати баланс суспільних інтересів. Існує небезпека, що наслідком конфлікту може стати нова революція, яка призведе до зміни не лише форми правління та системи цінностей, але й до втрати державності. На те, що політичний конфлікт затяжний і обумовлений ним кризи наближають Україну до зони ризику *failed state* — держави, що не відбулася (Козер Л. *Функции социального конфликта* / Л. Козер ; пер. с англ. — М. : «Идея-Пресс», «Дом интеллектуальной книги», 2000, с.70).

Такі перспективи мають сприяти веденню адекватної політики керівниками держави та консолідації українського народу перед можливими загрозами та труднощами.

На теренах сучасного українського соціуму відбуваються радикальні зміни соціально-економічної, політичної й духовної системи, що демонтують усталені структури та установи. Ці процеси за своєю сутністю глибоко конфліктні. Таким чином, розуміємо необхідність адекватного керування конфліктами та їх конструктивного вирішення, що сприятиме зміцненню та розвитку України як в очах її громадян так і на міжнародній арені.

ЛАЗОР К. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
здобувач кафедри соціальних теорій

ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВИ І ЦЕРКВИ: ЧИННИКИ ТА СКЛАДОВІ

Проблема політологічного дослідження взаємодії політичних акторів із церквою актуалізується у зв'язку із необхідністю визначити роль релігійного фактору у процесі формування політичних цінностей та політичної культури.

Теоретичні основи дослідження взаємодії органів державної влади та церкви закладено у роботах таких зарубіжних та вітчизняних авторів, як М. Азаркін, В. Багдасарян, І. Бальжик, П. Бергер, І. Бердников, В. Бондаренко, Е. Гіденс, С. Здіорук, А. Киридон, А. Козловський, А. Ніколін, М. Рибачук, Г. Сергієнко, В. Яқунін, П. Яроцький та ін.

Розрізнення священного («Божого») та світського («кесарева») стало наріжним каменем концепції відносини Церкви та держави, як «двох царств», яка отримала розвиток у історії правової та політичної думки. У період середньовіччя, який історично охоплює дванадцять століть (від доби Римської імперії у V ст. до доби Реформації у XVI ст.), сформувалась та поширилась релігійна доктрина організації суспільного життя, права та політики, яка, з відповідними модифікаціями, впливає на взаємодію держави та церкви і у сучасному світі.

Для християнського світу характерний цезарепапізм — об'єднання духовної і світської влади в особі імператора, при цьому не лише держава дбає про проблеми церкви, а головним чином церква відповідає за мирські справи.

Серед філософів, схоластів та релігійних діячів Середньовіччя, які заклали фундаментальні основи релігійної доктрини слід відзначити Ансельма Кентерберійського, Альберта Великого, Дунса Скота, Тому Аквінського, Августина Блаженного, Вільям Оккам, Марселій Падуанський та ін. У творах цих та інших авторів представлено аналіз